

обхідно підтримувати фінансову стійкість, рівновагу, достатню фінансову незалежність і гнучкість при прийнятті фінансових рішень. Для цього необхідно проводити систему моніторингу фінансової стійкості сільськогосподарських підприємств.

1.Державний комітет статистики України. Одеське обласне управління статистици. Статистичний щорічник Одеської області 2009 рік. – 556 с.

2.Бланк И.А. Основы финансового менеджмента: В 2-х т. Т.2 / И.А.Бланк. – К.: Эльга, 2001. – 512 с.

3.Волкова Н.А. Методика сучасного аналізу фінансового стану сільськогосподарських підприємств // Вісник соціально-економічних досліджень: 36. наук. праць. – 2009. – №35. – С.35-43.

4.Ковалев В.В. Финансовый менеджмент: теория и практика / В.В.Ковалев – М.: ТК Велби, изд-во Проспект, 2007. – 1024 с.

Отримано 01.09.2011

УДК 336.774

В.Ю.СВІТЛИЧНА, канд. екон. наук, Г.Є.ФАТЄЄВА

Харківська національна академія міського господарства

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ КРЕДИТНИХ ВІДНОСИН В ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ УКРАЇНИ

Аналізуються питання сутності категорії «кредитоспроможність». Вивчаються основні аспекти здійснення оцінки кредитоспроможності як в міжнародній банківській практиці, так і практиці вітчизняних банківських установ. Пропонуються основні напрями оптимізації механізму оцінки кредитоспроможності підприємств-позичальників банків.

Анализируются вопросы сущности категории «кредитоспособность». Изучаются основные аспекты осуществления оценки кредитоспособности как в международной банковской практике, так и практике отечественных банковских учреждений. Предлагаются основные направления оптимизации механизма оценки кредитоспособности предприятий-заемщиков банков.

Problems of «credibility» category essence are analyzed. Basic aspects of credibility in international banking practice and practice of domestic banking institutions assessment are studied. Main ways of optimization mechanism of enterprises - bank borrowers' credibility assessment are proposed.

Ключові слова: кредитний процес, кредитоспроможність, банківський сектор, методика оцінки кредитоспроможності, платоспроможність.

Надійність банківського сектору економіки та ефективність його діяльності значним чином забезпечують успішність розвитку всієї економіки держави. Залучення банківського капіталу сприяє розвитку підприємництва, а також відродженню вітчизняного виробництва. Банківську діяльність прийнято вважати каталізатором суспільного виробництва.

Функціонування банківського сектору, у свою чергу, залежить від ефективності організації кредитних відносин банківських установ та підприємств-позичальників. Виступаючи одним з джерел додаткових фінансових ресурсів підприємства, банківське кредитування, одночасно, є й джерелом отримання прибутку самих банків. Ефективність та успішність кредитного процесу безпосередньо залежить від правильно здійсненої оцінки кредитоспроможності позичальників. Крім того, аналіз кредитоспроможності під час укладення кредитних угод обґрунтовує кінцеве рішення про надання кредиту банком. Дослідженням проблем оцінки кредитоспроможності позичальників банку присвячено роботи таких науковців і практиків, як: Андрушків Т., Лаврушин О., Бордюг В., Галасюк В., Дутченко О., Корнієнко Т., Венгреневич Н., Єпіфанов А., Тридід О., Чайковський Я. [2, 4, 5, 9, 10, 13, 15, 17, 21, 23]. Однак, і до нині залишається багато спірних питань, які потребують подальшого вивчення.

Здійснення кредитного процесу банківськими установами складається з наступних етапів:

- 1) отримання та розгляд кредитної заявки;
- 2) безпосередня співбесіда з потенційним позичальником;
- 3) оцінка кредитоспроможності;
- 4) підготовка до складання кредитного договору та його укладання;
- 5) моніторинг і контроль якості виданих кредитів.

Здійснення перших двох етапів дозволяє з'ясувати не тільки важливі деталі кредитної операції, але і скласти психологічний портрет позичальника, оцінити професійну підготовленість керівництва компанії, реалістичність їх оцінок положення і перспектив розвитку підприємства. Третій етап – оцінка кредитоспроможності і до тепер є актуальним питанням. Саме в даному процесі виділяються такі найбільш дискусійні та проблемні аспекти:

- відсутність єдиного підходу до розкриття сутності категорії «кредитоспроможність»;
- відсутність уніфікованої, загальноприйнятої методики оцінки кредитоспроможності позичальників банків;
- відсутність рекомендацій з обґрунтування вибору показників оцінки кредитоспроможності позичальника, виходячи із стану економіки країни в цілому, кон'юнктури споживчого ринку, прогнозних очікувань грошової політики держави тощо;
- недостатність дослідження проблем адаптації зарубіжних методик оцінки кредитоспроможності позичальника до вітчизняних умов господарювання [3, 6, 12, 16, 18, 19, 24].

Розглянемо більш детально перелічені питання.

Численні підходи до визначення сутності категорії «кредитоспроможність» умовно можна згрупувати наступним чином.

– I група: кредитоспроможність – це спроможність позичальника погасити свої боргові зобов'язання за рахунок вторинного джерела застави [19]. Або, кредитоспроможність – це спроможність позичальника залучити позиковий капітал та за конкретних умов кредитування в повному обсязі й у визначений кредитною угодою термін розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями виключно грошовими коштами, що генеруються позичальником у ході звичайної діяльності. А також таке трактування – здатність юридичної чи фізичної особи повністю і в зазначені терміни виконати всі умови кредитної угоди.

Визначення даної групи практично ідентичні, а різняться тим, що в одних з визначень мова йде про спроможність «розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями», а в інших – про здатність «залучити» і «повертати» капітал; про спроможність «залучити позиковий капітал» і «обслуговувати свій борг»; про передумови «отримання» кредиту та здатність «повернути» його [5]. Автори згодні з точкою зору [5], що говорити про кредитоспроможність як про здатність «залучити» капітал не зовсім коректно: «...адже кредитоспроможність оцінюється з позиції банку, якого передусім цікавить не спроможність позичальника «залучити» кошти, а його здатність розраховуватися за своїми зобов'язаннями».

– II група: кредитоспроможність – представляє собою сукупність матеріальних і фінансових можливостей отримання кредиту у рамках певної суми та надійність й здатність позичальника оплатити та повернути кредит у строк і в повному обсязі [8]. Чи близьке до цього визначення – це наявність у позичальника банку передумов для отримання та повернення кредиту і відсотків за ним у повному обсязі та в обумовлені договором строки [10];

– III група: кредитоспроможність – це такий фінансово-господарський стан підприємства або організації, який дає упевненість в ефективності використання позикових засобів, здатності й готовності позичальника повернути кредит відповідно до умов кредитного договору.

Результати аналізу численних підходів до визначення сутності досліджуваної категорії дозволяють зробити висновок, що найбільш точним та змістовним вважаємо наступне її трактування: «кредитоспроможність – це спроможність позичальника залучити позиковий капітал та за конкретних умов кредитування в повному обсязі й у визначений кредитною угодою термін розрахуватися за своїми боргови-

ми зобов'язаннями виключно грошовими коштами, що генеруються позичальником у ході звичайної діяльності» [5]. Важливим аспектом також виступає відмінність між аналізованою категорією та поняттям «платоспроможність». Ці дві економічні категорії не є тотожними, а відмінності між ними полягають у наступному:

– по-перше, кредитоспроможність позичальника на відміну від його платоспроможності не фіксує неплатежі за поточний період чи за яку-небудь дату, а прогнозує його платоспроможність на найближчу перспективу [7];

– по-друге, кредитоспроможність позичальника характеризує можливість погашення частини загального боргу (кредитної заборгованості), в той час, як платоспроможність характеризує здатність і можливість погасити всі види заборгованості [5].

Наступне актуальне питання – вибір методу оцінки кредитоспроможності. Загалом, прийнято виділяти численні підходи до оцінки кредитоспроможності позичальників, які використовуються у світовій банківській практиці: CAMPARI, правило «5C», кредитний скоринг, PARTS, бально-рейтингові, PARSER, метод коефіцієнтів, аналіз грошових потоків, COPF, метод дослідження грошових потоків, метод дискримінантних показників, CAMELS. Розглянемо сутність найбільш розповсюджених з них (табл.1) [11, 14, 20, 22].

Отже, зарубіжними банківськими установами застосовується численні методики оцінки кредитоспроможності підприємств-позичальників. Відрізняються дані методики кількістю показників (які в подальшому складають загальний рейтинг позичальника) та різними методами складання характеристик. «Сліпе» або механічне копіювання досвіду оцінки у банківській діяльності буде носити малоєфективний характер. Застосування зарубіжних методик оцінки кредитоспроможності повинно обов'язково базуватися на врахуванні специфіки сучасних реалій економіки країни та формування кредитоспроможності вітчизняних підприємств-позичальників. Вітчизняні банківські установи у своїй практиці для оцінки кредитоспроможності застосовують методики, які базуються на вимогах Постанови Правління НБУ «Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків» [1].

Загальний зміст вітчизняної практики оцінки кредитоспроможності позичальників, здійснюваної банківськими установами, є наступним (рисунок). В Україні законодавством передбачено п'ять класів позичальників.

Таблиця 1 – Методики оцінки кредитоспроможності позичальників банків, які застосовуються у світовій практиці

Назва методики	Характеристика	
	1	2
Правило «5 С»	Розшифровується як: С (character) – репутація позичальника; С (capacity) – фінансові можливості; С (capital) – капітал майно; С (collateral) – забезпечення; С (conditions) – загальні економічні умови. Найбільш застосовується у США	Кожна з методик побудована таким чином, що перші букви самої назви методики відображають систему аналізу фінансового стану позичальника. На основі кожного розділу аналізу складаються листи-опитування, відповіді на які оцінюються у балах. Загальна сума отриманих балів переводиться у відповідний клас позичальника:
CAMELS	Розшифровується як: С (capital) – достатність капіталу; А (assets) – якість активів; М (management) – менеджмент; Е (earning) – надходження; L (liquidity) – ліквідність; S (sensor) – чутливість до ринкового ризику. Застосовується у практиці Світового банку реконструкції та розвитку	позичальники надійні, позичальники з мінімальним, середнім, високим, або повним ризиком
CAMPARI	Розшифровується як: С (character) – репутація позичальника; А (ability) – здатність щодо повернення кредиту; М (marge) – дохідність кредитної операції; Р (purpose) – цільове призначення кредиту; А (amount) – розмір кредиту; R (repayment) – умови погашення; І (insurance) – забезпечення. Найбільш розповсюджене у європейській банківській системі	
COFP	Розшифровується як: С (competition) – конкуренція в галузі; О (organization) – організація діяльності; Р (personnel) – кадри, персона; F (finance) – фінанси, доходи. Вживається у діяльності банківського сектору Німеччини	
PARSER	Р (person) – репутація позичальника; А (amount) – сума кредиту; R (repayment) – можливості погашення; S (security) – забезпечення; Е (expediency) – доцільність кредиту; R (remuneration) – винагорода банку. Застосовується банками Великобританії	
Метод дискримінаційних показників	Виходячи з переліку визначених коефіцієнтів оцінюється синтетичним чином фінансова ситуація позичальника з точки зору його життєздатності та безперервності господарської діяльності у короткостроковому періоді. Коефіцієнти у даному випадку визначають за результатами дослідження згідно з технікою дискримінаційного аналізу	
Метод дослідження грошових потоків	Пов'язаний із процесом вивчення обсягів і структури надходжень та витрачання грошових коштів, аналізу основних джерел надходження та напрямків витрачання грошей. Окрім того, здійснюється порівняння за обсягами та часом вхідних та вихідних грошових потоків (аналіз їх збалансованості). Даний метод ґрунтується на побудові бюджетів готівкових коштів підприємства та їх ґрунтовному аналізі	
Метод коефіцієнтів	Зводиться до розрахунку співвідношень між окремими показниками чи групами показників (статей балансу), які характеризують фінансовий стан підприємства, і порівняння результатів з нормативними чи середніми даними.	

1	2
	Може проводитись одним із способів: порівняння із встановленими нормативами (нормативний метод); порівняння коефіцієнтів певного підприємства з аналогічними показниками інших підприємств цієї ж галузі (порівняльний аналіз); порівняння коефіцієнтів певного підприємства з аналогічними показниками форм провідних у даній галузі (бенчмаркінг)
Метод кредитного скорингу	Базується на бальній оцінці факторів кредитного ризику. Кредитний скоринг є різновидом загальнішого методу — рейтингових систем оцінювання кредитоспроможності позичальника, які досить популярні в міжнародній банківській практиці та враховують і кількісні, і якісні характеристики клієнта. Такі системи дозволяють визначити кредитоспроможність клієнта за допомогою синтезованого показника – рейтингу, вираженого у балах, встановити межі інтервалу його коливань і, залежно від кількості балів, віднести позичальника до визначеного класу клієнтів за рівнем ризику

1. Клас А – позичальники стосовно яких немає жодних сумнівів щодо своєчасності та повноти погашення позики та відсотків за нею.

2. Клас Б – позичальники, стосовно здатності яких до своєчасного та повного погашення позик та сплати відсотків за ними на момент класифікації немає претензій, але передбачена реорганізація, диверсифікація виробництва, зміна профілю діяльності, регіону роботи тощо чи зовнішні фактори (загальний стан галузі основної діяльності) не дозволяють віднести його до вищого класу.

3. Клас В – позичальники, стосовно яких якість джерел погашення позик (виручка від реалізації продукції, робіт та послуг) більше не влаштовує банк, внаслідок появи фактів періодичної затримки погашення позики та відсотків за нею.

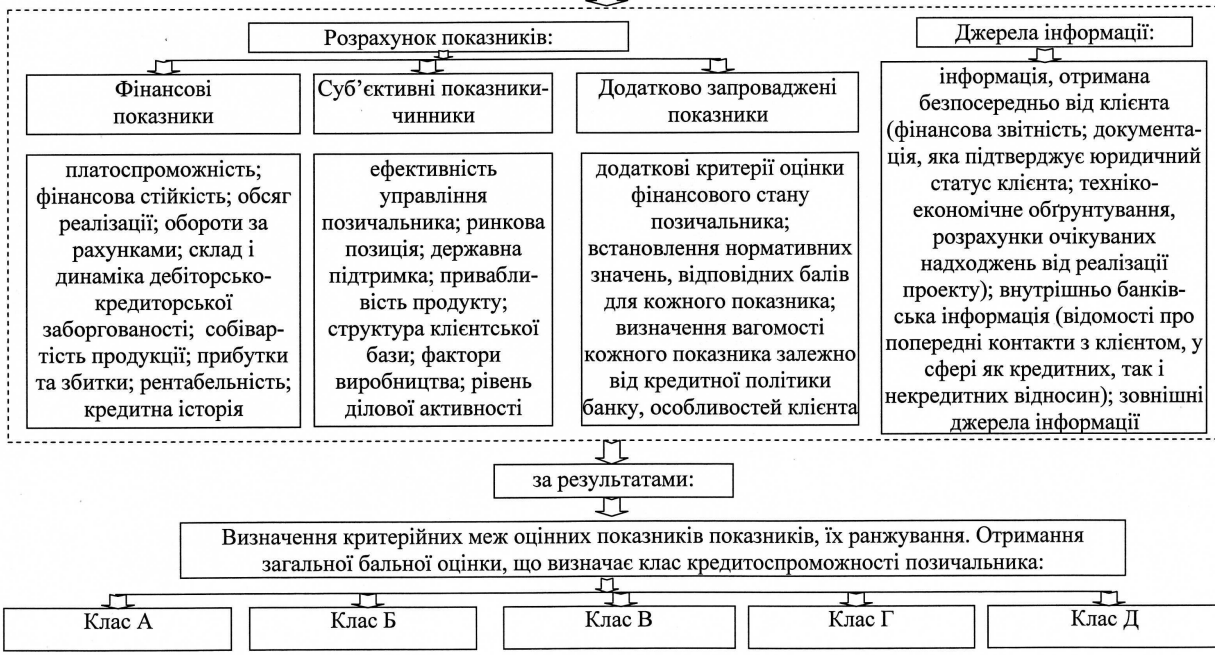
4. Клас Г – позичальники, які не можуть повернути повну суму позики в строк та за умов, передбачених кредитним договором (відсутність повного забезпечення позики заставою та забезпеченням, негативні фінансові результати тощо)

5. Клас Д – позичальники, подальше кредитування яких неприпустиме, а видані позики практично неможливо повернути на час проведення класифікації (хоча це можна буде зробити в судовому порядку).

Незважаючи на досить виважений і послідовний порядок оцінки кредитоспроможності позичальників, тим не менш в даному напрямку існують та залишаються дискусійним наступні проблемні питання [2, 3, 5, 9, 10, 12, 19, 20, 24] (табл.2).

Таким чином, в практиці аналізу кредитоспроможності підприємств-позичальників банками України існує нагальна необхідність розробки шляхів удосконалення даного процесу. Спираючись на дослідження [2, 5, 6, 8-10, 12, 15, 17, 19, 23], на нашу думку, найбільш

ПОРЯДОК ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ ВІТЧИЗНЯНИМИ БАНКАМИ

Зміст вітчизняної практики оцінки кредитоспроможності позичальників

Таблиця 2 – Перелік дискусійних та проблемних аспектів оцінки кредитоспроможності вітчизняними банками

Проблемний аспект	Пояснення
Завищення класу позичальника	За самостійно розробленими банками критеріями оцінки позичальників часто завищується їх клас. Останнє призводить до штучного поліпшення реального фінансового стану позичальника
Спірність використання під час оцінки коефіцієнтів покриття	Під час розрахунку коефіцієнтів покриття (боргових зобов'язань, процентних виплат та коефіцієнтів рентабельності) враховується показник прибутку підприємства. Наявність прибутку ще не означає надходження грошових коштів. А зобов'язання позичальника перед банком погашаються не прибутком, а винятково грошовими коштами. Отже, можна зробити висновок про недоцільність використання під час оцінки даних коефіцієнтів
Спірність обґрунтування значення коефіцієнтів	Висновок про позитивність або від'ємність значення коефіцієнтів фінансового стану може бути неоднозначним. Причина цього полягає в тому, що одні й ті самі значення можуть бути наслідками різних причин. Наприклад, високе значення коефіцієнтів ліквідності може означати сильну позицію підприємства або надлишкову готівку, яка не приносить прибутку
Інформація фінансової звітності не завжди об'єктивно відображає дійсну ситуацію позичальника	Фінансові коефіцієнти визначаються на основі даних звітності потенційного позичальника. Та існує декілька факторів, що ставлять під сумнів дійсність такої інформації: 1) фінансова звітність складається на визначену дату (не відображає повністю процесів, які відбуваються за період між датами складання звітності); 2) у процесі підготовки звітності може застосовуватися «техніка декорації вітрин» (можуть виконуватися фінансові операції, які на короткий термін штучно поліпшують стан підприємства для того, щоб це знайшло відображення у звітах); 3) для одержання об'єктивних результатів слід аналізувати значну кількість фінансових звітів за ряд періодів (аналізувати динаміку змін показників, яка виявляє тенденцію розвитку підприємства. Такий аналіз не завжди можна провести через відсутність даних, неможливість зіставлення результатів, а також нестабільність економічних умов, коли результати аналізу некоректно екстраполювати на майбутнє); 4) у фінансовій звітності констатуються факти, які вже здійснилися (погіршення фінансового стану підприємства знайде відображення у балансі вже після того, як це відбулося)
«Емпіричний характер» методик оцінки	Методики оцінки кредитоспроможності, використовувані банками, характеризуються недостатнім рівнем теоретико-методологічного обґрунтування, основний акцент в їх реалізації робиться на суб'єктивну думку експертів. Зважена та узагальнена характеристика показників конкретного позичальника в певній мірі теж суб'єктивна
Відсутність єдиних «нормативних» значень коефіцієнтів	При розробці методик оцінки банками враховуються рекомендації НБУ, щодо переліку показників, їх розрахунку та нормативного значення без урахування галузевих особливостей. А все ж таки підприємства значним чином відрізняються за характером своєї виробничої та фінансово-економічної діяльності. Таким чином, створити єдину уніфіковану і вичерпну методіку оцінки кредитоспроможності і порядку розрахунку відповідних коефіцієнтів практично залишається неможливим
Відсутність комплексної оцінки кредитного ризику	Під час оцінки кредитоспроможності не розраховується комплексний показник, який відображував би рівень кредитного ризику (як імовірності погашення основного боргу та відсотків за ним) та обумовлював коригування рівня процентної ставки за кредитом

ефективними кроками, спрямованими на подолання перелічених проблемних аспектів оцінки кредитоспроможності, можуть виступати:

1. Врахування галузевої специфіки підприємств-позичальників. Галузеві значення коефіцієнтів віддзеркалюють особливості технологічних процесів та тривалість ділового циклу підприємств. Розрахунок середньогалузевих коефіцієнтів пов'язаний з обробкою великої кількості статистичних даних; та й не кожний банк має можливість таке дослідження здійснити. В ряді європейських країн такі розрахунки здійснюються централізовано на рівні держави або великих спеціалізованих статистичних агенцій. В нашій країні система середньогалузевих коефіцієнтів відсутня, тому можна рекомендувати банкам порівнювати два чи більше підприємств, які працюють в одній і тій самій галузі. Навіть порівняльний аналіз двох клієнтів дасть змогу вибрати надійнішого позичальника.

2. Приділяти значну увагу (крім кількісного розрахунку коефіцієнтів) також якісним показникам, таким як контрагенти позичальника. Успішність діяльності контрагентів забезпечує успішність справ і власне позичальника. Важливим джерелом якісної оцінки кредитоспроможності є також інформація про укладені угоди та контракти і прогнозовані обсяги грошових надходжень та витрат за ними.

3. Необхідно, щоб оцінка стану, перспектив і напрямків розвитку підприємства-позичальника здійснювалася як на стадії вирішення про надання кредиту, так і на наступній стадії – супроводження кредиту.

4. Ретельний перегляд основних підходів банківських установ до визначення кредитоспроможності позичальників у процесі валютного кредитування. Слід на законодавчому рівні визначити критерії потенційних позичальників, які мають змогу отримувати кредитні позики в іноземній валюті. Доцільним було б під час проведення оцінки кредитоспроможності враховувати всі джерела доходів позичальника в різних валютах, ввести відповідний коефіцієнт валютного співвідношення щомісячних доходів у валюті та суми кредиту та відсотків, що сплачуються.

5. Створення рейтингових агентств, діяльність яких буде спрямовано на відбір позичальників банків та сприятиме зниженню кредитних ризиків при оцінці їх кредитоспроможності.

Отже, в організації кредитних відносин банківського сектору економіки України залишається велика кількість проблемних питань та аспектів. Запропоновані авторами шляхи подолання даних проблем потребують законодавчого їх запровадження та побудови механізму їх реалізації. І саме таке коло напрямків виступає предметом досліджень подальшого вдосконалення кредитних відносин банків і підприємств-

позичальників.

1. Про затвердження Змін до Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків: постанова Правління НБУ від 6 липня 2007р. №248 // Офіційний вісник України. – 2007. – №54.– С.137.
2. Андрушків Т. Проблеми оцінки кредитоспроможності позичальників в управлінні кредитним ризиком банку / Т. Андрушків // Світ фінансів. – 2008. – №2 (15). – С.113-118.
3. Андрушків Т. Перспективи розвитку фінансово-кредитної системи / Т. Андрушків, Н. Андрушків // Наука молода. – 2008. – №10. – С.91-95.
4. Банковское дело: современная система кредитования: учебное пособие / О.И. Лаврушин, О.Н. Афанасьева, С.Л. Корниенко; под ред. засл. деят. науки РФ, д-ра экон. наук, проф. О.И. Лаврушина. – 3-е изд., доп. – М.: КНОРУС, 2007. – 264с.
5. Бордюг В.В. Теоретичні основи оцінки кредитоспроможності позичальника банку / В.В. Бордюг // Проблеми розвитку банківської системи в сучасних умовах: Вісник університету банківської справи НБУ. – 2008. – №3. – С.112-115.
6. Брітченко І. Оцінка кредитоспроможності емітента корпоративних облігацій / І. Брітченко, Р. Перепелиця // Вісник Національного банку України. – 2005. – №11. – С.52-56.
7. Васильева А.С. Основы управления рисками кредитования предприятий в современных условиях / А.С. Васильева // Финансы и кредит. – 2008. – №38 (326). – С.45-49.
8. Вишняков И. В. Методы и модели оценки кредитоспособности заемщиков / И.В. Вишняков. – СПб.: СПбГИЭА. – 2005. – 354с.
9. Галасюк В.В. Проблеми оцінки кредитоспроможності позичальників / В.В. Галасюк, В.В. Галасюк // Вісник Національного банку України. – 2004. – №11. – С. 42-47.
10. Дутченко О. Проблеми використання методик оцінки кредитоспроможності позичальника з урахуванням галузевих особливостей / О. Дутченко. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www. dspace. academy. sumy. ua/ handle/ 123456789/ 1432](http://www.dspace.academy.sumy.ua/handle/123456789/1432).
11. Захараш Н.В. Особливості оцінки кредитоспроможності підприємств / Н.В. Захараш // Вісник Національного банку України. – 2007. – №9. – С.29-31.
12. Кондратюк О.Г. Управління кредитоспроможністю підприємства та критерії її оцінювання / О.Г. Кондратюк. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www. rusnauka. com](http://www.rusnauka.com).
13. Корнієнко Т. Методика визначення класу позичальника для розрахунку розміру резерву відшкодування втрат за кредитними операціями / Т. Корнієнко // Вісник НБУ. – 2000. – № 3. – С. 35-37.
14. Лагутін В.Д. Кредитування: теорія і практика: навч. посібник / В.Д. Лагутін. – К.: Знання, КОО. – 2000. – 215с.
15. Мних С.В., Венгренівич Н.Р., Самура Ю.О. Можливості банківських установ у стимулюванні підприємництва в Україні // Вісник Львівської комерційної академії. – Серія економічна, випуск 6. – Львів: Коопосвіта, 1999. – С.116-121.
16. Олійник О.О. Оцінка кредитоспроможності позичальника при довгостроковому банківському кредитуванні / О.О. Олійник // Економіка, фінанси, право. – 2007. – №8. – С. 10-13.
17. Оцінка кредитоспроможності та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання / А.О. Єпіфанов, Н.А. Дехтяр, Т.М. Мельник, І.О. Школьник та ін.; За ред. д-ра экон. наук А.О. Єпіфанова. – Суми: УАБС НБУ, 2007. – 286с.
18. Потійко Ю.А. Аналіз кредитоспроможності підприємств в умовах ринкової економіки / Ю.А. Потійко // Фінанси України. – 2007. – № 1. – С. 118-123.

19. Смоляк В.А. Проблемы усовершенствования оценки кредитоспособности позичальника банку / В.А. Смоляк. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.www.rusnauka.com>.

20. Тарасюк С.Г. Визначення кредитоспроможності позичальника / С.Г. Тарасюк // Економіка АПК. – 2004. – №4. – С.87-93.

21. Тридід О.М. Порівняльний аналіз методик оцінювання кредитоспроможності позичальника / О.М. Тридід // Науковий вісник БДФА. – 2009. – №1. – С.32-35.

22. Хрестинин В.В. Финансовое состояние как фактор кредитоспособности предприятия / В.В. Хрестинин // Вестник Московского университета. – 2006. – №6. – С.3-24.

23. Чайковський Я. Удосконалення методики комплексної оцінки кредитоспроможності позичальників / Я. Чайковський // Вісник Національного банку України. – 2003. – №11. – С. 30–34.

24. Чайковський Я. Аналіз кредитоспроможності позичальника банківської установи / Я. Чайковський // Журнал європейської економіки. – 2009. – №3. – С.328-346.

Отримано 01.06.2011

УДК 336.711.65

В.П.ПАНТЕЛЕЕВ, канд. экон. наук

Харьковский национальный университет им. В.Н. Каразина

ПРОБЛЕМЫ КАЧЕСТВА ВНУТРЕННЕГО БАНКОВСКОГО ИНВЕСТИЦИОННОГО АУДИТА

Рассмотрены вопросы, связанные с тенденциями изменения роли внутреннего аудита в банковской практике, а также основные проблемы, связанные с обеспечением качества выполнения функций внутреннего банковского инвестиционного аудита.

Розглянуто питання, пов'язані з тенденціями зміни ролі внутрішнього аудиту в банківській практиці, а також основні проблеми, пов'язані із забезпеченням якості виконання функцій внутрішнього банківського інвестиційного аудиту.

The article considers questions related to the trends of changing role of internal audit in banking practice, as well as major problems related to the implementation of the functions of internal bank investment audit.

Ключевые слова: качество работы внутреннего банковского аудита, инвестиционный аудит банка, информационная комната.

Отдел внутреннего аудита в современных украинских банках в большинстве случаев выполняет весьма ограниченные функции, связанные, прежде всего, с контролем правильности ведения учета и соответствия определенному перечню требований внешних и внутренних нормативных документов, а также проведением комплексных проверок деятельности филиалов и отделений банка. Однако общемировые тенденции развития банковской практики свидетельствуют о расширении спектра задач и функций внутреннего аудита. Пересмотру подлежит также само назначение внутреннего аудита банка, которое теперь состоит в содействии достижению банком поставленных целей, повышению эффективности его деятельности через предоставление